

ἀποκατωσάγονο τό, ἀμάρι. ἀπ'κατουσάγονου Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ οὐσ. σαγόνι.

Ἡ κάτω σιαγών. Συνών. κατωσάγονο.

ἀποκατώστρατα ἐπίρρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) ἀπουκατώστρατα Ἰθάκ. 'πουκατωστράτα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ οὐσ. στράτα.

1) Κάτωθεν τῆς ὁδοῦ Κύπρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Ἀντίθ. ἀπανώδρομα, ἀπανώστρατα 3. 2) Διὰ τῆς κατωτέρω ἀγούσης ὁδοῦ ἐν σχέσει πρὸς ἄλλην ἀνωτέρω εὐρισκομένην Ἰθάκ.

***ἀποκατωσώριν** ἐπίθ. οὐδ. ἀφκατωσώριν Πόντ. (Κερασ.) ἀφκατωσώρ' Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ ρ. σωρεύω. Πβ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾷ 37 (1925) 175 κέξ.

Ἐπὶ καρποῦ, τὸ πίπτον καὶ συλλεγόμενον ὑποκάτω τοῦ δένδρου. Ἀντίθ. ἀπανωσώριν.

***ἀποκατωτσέμπερον** τό, ἀφκατωτσέμπερον Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ οὐσ. τσεμπέρι. Λευκὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν γυναικῶν φορούμενον ὑποκάτω μέλανος καλύμματος.

***ἀποκατωτσεμπερόπουλλον** τό, ἀφκατωτσεμπερόπον Πόντ. (Σάντ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀποκατωτσέμπερον.

Μικρὸν ἀποκατωτσέμπερον, ὁ ἰδ.

ἀποκατωφύλλι τό, ἀμάρι. ἀπουκατωφύλλι Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ οὐσ. φύλλον.

Τὸ κάτω τμήμα τῆς χειρὶδος.

ἀποκαυκαλίζω Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ.) ἀποκαυκούλιζω Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. καύκαλο.

Α) Κυριολ. 1) Ἀφαιρῶ τὸ καύκαλο, περιαιρῶ τὸ περικάρπιον, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν καρῶν καὶ λεπτοκαρῶν ἐνθ' ἄν.: Ἐπεκαυκάλισα καρύδ' α' ἐμαύρυναν τὰ δέρε' α' Τραπ. 2) Καθόλου, περιαιρῶ τὸν φλοιόν, ξεφλουδίζω, οἶον τὸν ἄρτον, τὸ δέρμα ἐνθ' ἄν.: Τὸ ἠρωμὶν ἐπεκαυκαλίστην Πόντ. Πβ. ἀποκαυκαλιζῶν. 3) Ἀφαιρῶ τὴν περὶ τὸ ὅστουν σάρκα Πόντ. (Σάντ.)

Β) Μέσ. μεταφ. 1) Ἀπορρακοῦνται τὰ ἐνδύματά μου, ἀπογυμνοῦμαι Πόντ. (Κερασ.) 2) Ἐπὶ ρυπωθέντος, ἀποκαθαίρομαι Πόντ. (Κερασ.)

ἀποκαυκάλισμαν τό, Πόντ. (Κερασ.) ἀποκαυκάλιγμαν Πόντ. (Κερασ.) ἀποκαυκούλιγμαν Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποκαυκαυλίζω.

1) Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ περικαρπίου, οἶον τῶν καρῶν καὶ λεπτοκαρῶν. 2) Καθόλου, περιαιρέσεις, ἐκλέψεις.

3) Μεταφ. ἀποκάθαρσις ρύπων.

***ἀποκαυκειέμαι**, ἀποκαυκοῦμαι Κάρπ.

Καυχῶμαι, ὑπερηφανεύομαι, μεγαλαυχῶ: Ἄσμι.

Ἀλήθεια λέεις, Μανριανέ, κι ἀλήθεια ποκαυκειέσαι

πὼς εἶναι πρὸ μορφύτερη, ἀμμή πολλὰ ἀνείζει

(δανείζει).

ἀπόκαυτρο τό, Κέως Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἀπόκαυτρον Ἡπ. Λέσβ. Σκόπ. ἀπόκαυτρον Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποκαίω.

1) Τὸ ὑπολειπόμενον ἐκ τῆς καύσεως τῶν ἐν τῇ ἐστία ξύλων Ἡπ. Λέσβ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποκαίει 1. 2) Τὸ ἀπτηνθρακωμένον ἄκρον τοῦ

ἐλλυχνίου Κέως Σκόπ. Στερελλ. (Ἀράχ.): Κόψ' τ' ἀπόκαυτρον νὰ φέξ' λίγου ἢ λύχνους Σκόπ. Ἀπόκαυτρον μυρίζ' Ἀράχ. Τρῆρι τ' ἀπόκαυτρον ν' ἀνάψ' οὐ λύχνους λήγουρα (γρήγουρα) αὐτόθ. Συνών. ἀποκαίει 1.

ἀποκαψίδι τό, Θράκ. (Σηλυβρ.) Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀποκαυσις καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Τὸ ὑπολειπόμενον ἐκ τῆς καύσεως κηρίου ἢ λαμπάδος Θράκ. (Σηλυβρ.): Ἀπ' τῆς Παναγίας τὴ λαμπάδα ἀποκαψίδα. 2) Πληθ., ὑπολείμματα τῆς ἀνθρακοποιίας Κύθηρ.: Ἀποκαψίδα τοῦ καρβούνου.

ἀποκάψιμο τό, Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποκαίω.

Ἡ ἐνεκα δυσπεψίας προκαλουμένη ἐνόησις κατὰ τὸν φάρυγγα: Τὸ πιθὶ ἀποκάψιμο δι' με (ἢ τηγανίτα μου προξενεῖ ἀποκάψιμο). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπόκαμα 2.

ἀποκαψώνω Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. καψώνω.

Ἀπαλλάσσομαι τοῦ ἐκ τοῦ καύσωνος ἰδρώτος. Συνών. ἀποϊδρώνω, ξεϊδρώνω.

ἀποκεῖνος ἀντων. δεικτικὴ Κίμωλ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν.) ποκεῖνος Κίμωλ. Πελοπν. (Μεσσ.) ποτισεῖνος Εὐβ. (Κονίστρ. κ.ά.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τῆς ἀντων. κεῖνος, δι' ὁ ἰδ. ἐκεῖνος.

Ἐνάρθρως ἀντὶ προσώπου ἢ πράγματος, τοῦ οἰοῦντο τὸ ὄνομα λησμονοῦμεν ἢ ἀποφεύγομεν νὰ ἀναφέρωμεν εἴτε ὡς κακέμφατον εἴτε καὶ ὡς γνωστὸν ἐνθ' ἄν.: Γυρεύω τὸν ἀποκεῖνον - τὴν ἀποκεῖνην Μάν. Φέρε μου τὸ ποκεῖνο Κίμωλ. Ἡρτε ὁ ποτισεῖνος τσαῖ σὲ γύρευε Κονίστρ. Τὴν τρώει τὸ ποτισεῖνο τῆς αὐτόθ. Πβ. ἀπαυτός 1, λεγάμενος (ἰδ. λέγω).

ἀποκεινώνω Κίμωλ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν.) ποκεινώνω Πελοπν. (Μεσσ.)

Ἐκ τῆς ἀντων. ἀποκεῖνος.

1) Κάμνω τι τὸ ὅποιον λησμονῶ ἢ ἀποφεύγω νὰ κατονομάσω ἐνθ' ἄν.: Κάμε γλήγορα, πότε θὰ ποκεινώσης τὰ οκουτὰ; (θὰ πλύνῃς) Μεσσ. Ποκείνωσε τὴ δουλειὰ (ἐτελείωσε) αὐτόθ. 2) Ἐπὶ αἰσχροῦ σημασίας, μοιχεύω, συνουσιάζομαι ἐνθ' ἄν.: Τὴν ἀποκείνωτε Βούρβουρ. Μετοχ. ἀποκεινωμένη = ἡ μὴ παρθένος Πελοπν. (Μάν.): Θέλει νὰ παντρευτῇ ποκεῖνη τὴν ἀποκεινωμένην.

Συνών. ἀπαυτώνω, ἀποτετοιώνω, τετοιώνω.

ἀποκέντρι τό, Ρόδ. (Κάστελλ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κεντρί.

Τὸ βούκεντρον. Συνών. βουκέντρι, βούκεντρο.

***ἀποκεντρίζω**, μέσ. ἀποκεντρίομαι Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. κεντρίζω.

Αἰσθάνομαι ἐργάας, ἐρεύγομαι. Συνών. ἀναγυλλιάζω 2, ἀναρρεύομαι 1, ρεύομαι.

ἀπόκεντρος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀπόκεντρος.

Ὁ μακρὰν τοῦ κέντρου εὐρισκόμενος, ἀπομακρυσμένος: Ἀπόκεντρο σπῖτι - μέρος κττ. Συνών. ἀπόμερος, παράμερος.

ἀποκεντῶ σύνηθ. ποτισεντῶ Χίος

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. κεντῶ.

1) Τελειώνω τὸ κέντημα σύνηθ.: Ποίημ.

Ἡ λυγερὴ ἀποκέντησε τ' ὠραιόπλουμο μαντήλι

XXρηστοβασ. Ἀγάπ. 2, 81. 2) Τελειώνω τὸ χάραγμα πρὸς ἐκροὴν μαστίχης, ἐπὶ τῆς μαστιχοφόρου σχίνου Χίος: Ἐπῆεν νὰ τοσεντήση τοὺς σκίνους τσαὶ σὰν τοὺς ἐποισέντησεν, ἐπῆεν νὰ πάρῃ τὴν μπροστέλλαν της.

ἀποκενώνω Ἀνδρ. Πόντ. (Τραπ.) κ. ἄ. ἴσοκενώνω Πόντ. (Σινώπ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀποκενῶ.

1) Ἀπὸ ἐνὸς ἀγγείου μεταφέρω εἰς ἄλλο, οἶον ἀπὸ τῆς χύτρας εἰς τὰ πινάκια, μεταγίγισω Πόντ. (Σινώπ. Τραπ.) Συνών. κενώνω. 2) Τελειώνω τὸ κένωμα, ἐκκενῶ Ἀνδρ. κ. ἄ.: Ἀμ' ἀποκενώσω ἐρχομαι Ἀνδρ.

ἀποκερασία ἡ, Πελοπν. (Λακων.) ἀποκερασιὰ Πελοπν. (Μάν. Μεσσ.)

Πιθανῶς ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κερσί. Πβ. καὶ μεσν. κηραψία.

Ὁ ἐσπερινὸς τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ἡ δευτέρα Ἀνάστασις ὡς τελευταία τελετὴ τῶν εἰς τὸ Πάσχα ἀναφερομένων ἐνθ' ἄν.: Ὡς τὴν ἀποκερασιὰ καίνε τὸν Ἰούδα Μάν. Πήγαμε ἔς τὴν ἀποκερασιὰ κ' ἐκάηκε ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ μπρυζόβολα (βαρελόττα) Μεσσ. Συνών. ἀγάπη 6.

ἀποκεράτωμαν τό, Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποκερατώνω.

Τὸ νὰ γίνῃ τι σκληρόν ὡς κέρατον, ἀποστεύωσις ἐνθ' ἄν.: Τῇ φασουλί' τ' ἀποκεράτωμαν Χαλδ.

ἀποκερατώνω Πόντ. μέσ. ἀποκερατοῦμαι Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κέρατο.

Γίνομαι σκληρὸς ὡς κέρατον, ἀποστεοῦμαι ἐνθ' ἄν.: Ἐπεκερατώθεν τὸ ψωμὶν καὶ κ' φαγίεται Χαλδ.

ἀποκερδαίνω Ἡπ.

Τὸ μεταγν. ἀποκερδαίνω.

Ἀπολαύω, κερδίζω, καρποῦμαι ἡθικῶς: Ἄσμ.

Καινούργια ἀγάπη καὶ παλαιὰ μὲ βάλανε ἔς τὴ μέση καὶ δὲν ἤξεύρ' ἀπὸ τοῖς δυὸ ποῖα θὰ μ' ἀποκερδαίω.

Ποιὸς εἶδε κλῆμα ἔς τὸ γιὰλὸ ν' ἀνθήσῃ καὶ νὰ δέσῃ καὶ ποῖα ἀγάπησε παιδί καὶ νὰ τ' ἀποκερδαίω.

Συνών. ἀποκερδεύω.

ἀποκερδεύω Ἡπ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. κερδεύω.

Ἀποκερδαίνω, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Δέσῃ νὰ κάμω . . . γιὰ νὰ σ' ἀποκερδέψω.

ἀποκερέτζᾱγμαν τό, Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποκερετζᾱζω.

Ὁ ἀποχωρισμὸς τῆς ἐσχάρας, τῆς κόρας τοῦ ἄρτου ἀπὸ τοῦ λοιποῦ. Συνών. ἀποκαρκατάζωμαν, ἀποκαρπούτζισμαν.

ἀποκερετζᾱζω Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κερέτζιν.

Ἀφαιρῶ τὸ κερέτζιν, ἤτοι τὴν ἐσχάραν τοῦ ἄρτου κττ.: Ἐπεκερετζᾱσεν ὅλον τὸ ψωμὶν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποκαρκακατζώνω.

ἀποκερετζίζω Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κερέτζιν.

Ἀποκερετζᾱζω, ὁ ἰδ.: Ἐπέρην ὁλόεν ψωμὶν κ' ἐπεκερέτζιζεν αὐτο.

ἀποκερετζώνω Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κερέτζιν.

Ἀποκερετζᾱζω, ὁ ἰδ.: Ἐπεκερέτζωσα ἓνα ζεστόν ψωμὶν, ἐσέγκα ἀπὸς βούτορον καὶ ἔφαγα.

ἀποκέρι τό, κοιν. ἀποκέρ' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀπουκέρ' βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κερσί.

Τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἤδη ἀναφθέντος κηρίου, τὸ ἀναφθὲν καὶ ἔπειτα ἀποσβεσθὲν. Συνών. ἀπόκερο 1.

ἀπόκερο τό, Κάλυμν. Κάρπ. Κῶς Ρόδ. κ. ἄ. ἀπόκειρον Σκόπ. ἀπόκηρο Σῦρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κερσί.

1) Ἀποκέρι, ὁ ἰδ. ἐνθ' ἄν. 2) Ἡ ὑπολειπομένη ἀκάθαρτος μᾶζα κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ κηροῦ ὑπὸ τῶν μελισσοουργῶν Κάρπ.

ἀποκέρωμα τό, ἸΚονδυλάκ. Πρώτη ἀγάπ. 39

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποκερώνω.

Ὡχρίασις: Τὸ ἀποκέρωμα τοῦ προσώπου της. Συνών. κίτρινισμα, χλόμισμα.

ἀποκερώνω Θράκ. Κάρπ. Σῦρ. κ. ἄ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ρ. κερώνω.

Γίνομαι ὠχρὸς ὡς κηρὸς, ὠχρίῳ καθ' ὑπερβολὴν ἐνθ' ἄν.: Ἀποκέρωσεν ὁ κακομοίρης Σῦρ. || Ἄσμ.

Θωρεῖς ἐκείνον τὸ χλομό, τὸν ἀποκερωμένο, ὁποῦ φορεῖ ποκάμισο ἔς τὸ αἷμα βουτηγμένο, ἐκεῖνος εἶν' τὸ τέκνο σου κ' ἐμᾶς ὁ δάσκαλός μας Κάρπ.

ἀποκεφαλέα ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό, τοῦ οὐσ. κεφάλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έα, δι' ἣν ἰδ. -εᾶ.

Ράπισμα κατὰ τῆς κεφαλῆς: Ἐναν ἀποκεφαλέαν ἐδῶκα αὐτον. Ἐφαγεν τὴν ἀποκεφαλέαν. Συνών. κατακεφαλεᾶ, κατραπακεᾶ.

ἀποκεφαλίζω λόγ. κοιν. ἀποκιφαλίζω Πόντ. (Σάντ.)

ἀποκεφαλίζω Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) ποτθεφαλίζω Κύπρ. Ρόδ. ἀπουκιφαλίν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.)

Τὸ μεταγν. ἀποκεφαλίζω.

1) Κόπτω τὴν κεφαλὴν. καρατομῶ ἐνθ' ἄν.: Αὐτόνος πῶρχειται ἐκεῖ πέρα πίσω νὰ μὴ γυρίσῃ, γλήγορα νὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃς (ἐκ παραμυθ.) Βιθυν. Βάλ-λει τζιλ-λάτην νὰ τὴν ἀπουκιφαλίσῃ (ἐκ παραμυθ.) Λιβύσσ. Γνωστικὸς ὁμως καὶ τοῖς ἔβγαζε χωρὶς νὰ τοῖς ποκεφαλίζῃ (ἐνν. τοῖς δοῦλες. Ἐκ παραμυθ.) Σωζόπ. 2) Ἐπὶ κατωφεροῦς ἐδάφους, ἀναβαίνω ἢ ἴσταμαι ὑψηλότερον ἄλλου τοσοῦτον, ὥστε οἱ πόδες μου νὰ εὐρίσκωνται ἀνωτέρω τῆς κεφαλῆς τοῦ κατωτέρω ἴσταμένου Πόντ. (Σάντ.)

Μετοχ. ἀποκεφαλισμένος = ζαλισμένος Κεφαλλ.

ἀποκεφάλισμα τό, Λεξ. Βυζ. ἀποκιφάλισμαν Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀποκεφάλισμα.

Ἀποκοπὴ τῆς κεφαλῆς, καρατόμησις.

ἀποκεφαλιστής ὁ, Δαρδαν. Θράκ. κ. ἄ. ἀποισεφαλιστής Νάξ. (Δαμαρ.) ἀπουκιφαλίστης Στερελλ. (Αἰτωλ.) ποκεφαλιστής Ρόδ.

Ἐκ τῆς μετοχ. ἀποκεφαλισθεῖς κατ' ἀναλογ. πρὸς τὸ βαπτιστής.

Προσηγορία Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐπὶ τῇ ἀποτομῇ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐνθ' ἄν.: Ἀι-Γιάννης οὐ ἀπουκιφαλίστης Αἰτωλ. Τ' αἰ-Γιάννης τ' ἀποκεφαλιστῇ Θράκ.

***ἀποκεφαλοῦ** ἐπίρρ. ἀποκιφαλοῦ Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ οὐσ. κεφάλι.

Ὑπεράνω, ἐπάνω: Ἀποκιφαλοῦ τ' ὅσοπιτί (τῆς οἰκίας).

